

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ

KADINA YÖNELİK ŞİDDET VE EV İÇİ ŞİDDETİN
ÖNLENMESİ VE BUNLARLA MÜCADELEYE
DAİR AVRUPA KONSEYİ SÖZLEŞMESİ

ULUSLARARASI
AF ÖRGÜTÜ

İLETİŞİME GEÇİN

amnesty.org.tr

info@amnesty.org.tr

+ (90) 212 361 62 17

BİZE KATILIN

bit.ly/aforgutu

twitter.com/aforgutu

instagram.com/aforgutu

Uluslararası Af Örgütü
Türkiye Şubesi tarafından
ücretsiz olarak dağıtılmak
üzere hazırlanmış
kitapçıktır.

ULUSLARARASI AF ÖRGÜTÜ TÜRKİYE ŞUBESİ MERKEZ OFİSİ
Hacımimi Mah. Kemeraltı Cad. No: 31 Ada Han Kat: 2 Beyoğlu/İstanbul
T. 0212 361 62 17-18

ULUSLARARASI AF ÖRGÜTÜ TÜRKİYE ŞUBESİ PROJE OFİSİ
Remzi Oğuz Arık Mah. Şimşek Sok. No:2/52 Çankaya/Ankara
T. 0312 418 83 40

posta@amnesty.org.tr | amnesty.org.tr

ÖNSÖZ

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ NEDİR VE NEDEN ÖNEMLİDİR?

Tam adı, Kadına Yönelik Şiddet ve Ev içi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi olan İstanbul Sözleşmesi, kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddeti ortadan kaldırmayı hedefleyen, bununla mücadelede önlem, destek ve koruma mekanizmalarını ve devletlerin konuya ilişkin yükümlülüklerini belirleyen uluslararası bir insan hakları sözleşmesidir.

İstanbul Sözleşmesi, kadına yönelik şiddeti ve ev içi şiddeti ele alan en kapsamlı uluslararası sözleşme olma özelliği taşır. Sözleşme'nin tasarlanması, birçok devletin ve sivil toplumun Avrupa'da kadınlara yönelik şiddetin yaygın olduğu ve birbiriyle uyumlu bir dizi tedbirin şiddetten hayatta kalan kişilerin her yerde aynı düzeyde korumadan faydalanabilmesini sağlayacağı konusunda ortak bir anlayışın gelişmesinin ardından mümkün oldu. Sözleşme, ulusal çerçevelerin ötesine geçen ek hükümler getirerek ilave bir koruma düzeyi sağlamaktadır.

Sözleşme'nin dört temel ilkesi; kadına yönelik her türlü şiddetin ve ev içi şiddetin önlenmesi, şiddet mağdurlarının korunması, suçların kovuşturulması, suçluların cezalandırılması ve kadına karşı şiddet ile mücadele alanında bütüncül, eş güdümlü ve etkili iş birliği içeren politikaların hayata geçirilmesidir.

Kadına yönelik şiddetin tarihselliğini tanımlayarak şiddeti toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin yarattığı güç ilişkilerinin bir yansıması olarak kabul etmesi yönünden Sözleşme bir dönüm noktasıdır. Bu tür şiddetin kadınlara yönelik ayrımcılığa neden olduğu ve bir insan hakkı ihlali olduğu da sözleşmede belgelenir. Ancak, Sözleşme, şiddeti sadece kadınlara ve kız çocuklara yönelik olmasıyla sınırlamaz. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve bir insanın cinsiyeti üzerinden ayrımcılığa maruz bırakılmasının önlenmesi adına da büyük önem taşır. Bu bağlamda, herhangi bir temele dayalı ayrımcılık yapılmadan uygulanması ve kesişimsel ayrımcılık potansiyeli ile etkileri dikkate alınarak hareket edilmesi gereklidir.

Sözleşme'de şiddetin çok yönlü tanımları yapılmaktadır. Fiziksel şiddet, taciz ve tecavüz de dahil olmak üzere her türlü cinsel şiddet, ekonomik ve psikolojik şiddet, işyeri şiddeti, ısrarlı takip ve dijital şiddet sözleşmenin kapsamına girer. Bu tanımları yaptıktan sonra, devletlerin kapsamlı ve bütüncül politikalar geliştirmesinin yanı sıra şiddeti sona erdirmek için, toplumsal cinsiyet eşitliğini hem yasalarında hem de toplumsal yaşamda sağlaması gerektiğini belirtir. İstanbul Sözleşmesi kadının güçlendirilmesi, şiddetin önlenmesi, önlenemediği durumlarda etkin soruşturma yürütülmesi, destek ve koruma mekanizmaları sağlanması ve ikincil mağduriyetler oluşturulmaması konularında devlete yol haritası çizer ve denetlenmesini sağlar.

Türkiye, Sözleşme'yi imzaya açtığı tarih olan 11 Mayıs 2011'de imzalayan ilk ülke olmuştur. Ayrıca, Sözleşme, 14 Mart 2012'de hiçbir çekince olmaksızın onaylanmış ve 1 Ağustos 2014 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Ne yazık ki Türkiye, 20 Mart 2021 sabahında Sözleşme'den çekilme kararı aldığını duyurdu. Bu karara gelen tüm itirazlara rağmen, 1 Temmuz 2021 itibarıyla Sözleşme'yi tek taraflı olarak feshetti.

ULUSLARARASI
AF ÖRGÜTÜ

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ

KADINA YÖNELİK ŞİDDET VE EV İÇİ ŞİDDETİN
ÖNLENMESİ VE BUNLARLA MÜCADELEYE
DAİR AVRUPA KONSEYİ SÖZLEŞMESİ

ULUSLARARASI
AF ÖRGÜTÜ

İÇİNDEKİLER

giriş	1	
BÖLÜM I	MAKSATLAR, TANIMLAR, EŞİTLİK, AYRIMCILIK YAPILMAMASI, GENEL YÜKÜMLÜLÜKLER	2
BÖLÜM II	BÜTÜNCÜL POLİTİKALAR VE VERİ TOPLAMA	3
BÖLÜM III	ÖNLEME	6
BÖLÜM IV	KORUMA VE DESTEK	8
BÖLÜM V	ESASA MÜTEALLİK HUKUK	10
BÖLÜM VI	SORUŞTURMA, KOVUŞTURMA, USÛL HUKUKU VE KORUYUCU TEDBİRLER	15
BÖLÜM VII	GÖÇ VE SİĞİNMA	18
BÖLÜM VIII	ULUSLARARASI İŞ BİRLİĞİ	19
BÖLÜM IX	İZLEME YÖNTEMİ	21
BÖLÜM X	DİĞER ULUSLARARASI ENSTRÜMANLARLA İLİŞKİLER	24
BÖLÜM XI	SÖZLEŞMEDE YAPILACAK DEĞİŞİKLİKLER	24
BÖLÜM XII	SON MADDELER	25
EK	İMTİYAZLAR VE MUAFİYETLER (MADDE 66)	27

GİRİŞ

Avrupa Konseyi üye devletleri ve sözleşmeyi imzalayan diğer ülkeler,

İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme (ETS No. 5, 1950) ve ek Protokolleri, Avrupa Sosyal Bildirgesi (Şartı) (ETS No. 35, 1961, 1996'da gözden geçirildi, ETS No. 163), Avrupa Konseyi İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesi (CETS No. 197, 2005) ve Avrupa Konseyi Çocukların Cinsel Sömürü ve İstismara Karşı Korunması Sözleşmesi'ni (CETS No. 201, 2007) hatırd tutarak;

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin, Avrupa Konseyi üye devletlerine gönderdiği aşağıdaki tavsiye kararlarını hatırd tutarak: Kadınların şiddete karşı korunmasına ilişkin Rec (2002)5 sayılı Tavsiye Kararı, toplumsal cinsiyet standartları ve mekanizmalarına ilişkin CM/Rec (2007)17 sayılı Tavsiye Kararı, kadın ve erkeklerin çatışmayı önleme, sona erdirmeye ve barışı oluşturmadaki rolüne ilişkin CM/Rec (2010)10 sayılı Tavsiye Kararı ve ilgili diğer tavsiye kararları;

Kadına yönelik şiddet konusunda önemli standartlar oluşturan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin giderek genişleyen içtihat hukukunu göz önüne alarak;

Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme (1966), Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme (1966), Kadına Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Birleşmiş Milletler Sözleşmesi ("CEDAW", 1979) ve İhtiyari Protokolünün yanı sıra CEDAW Komitesinin kadınlara yönelik şiddete ilişkin 19 No.lu Genel Tavsiye Kararı, Çocuk Haklarına İlişkin Birleşmiş Milletler Sözleşmesi (1989) ve İhtiyari Protokolleri (2000) ve Engellilerin Haklarına İlişkin Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ni (2006) göz önüne alarak;

Özellikle Uluslararası Ceza Mahkemesi Roma Statüsü'nü (2002) göz önüne alarak;

Özellikle Harp Zamanında Sivillerin Korunmasına İlişkin Cenevre Sözleşmesi'ni (IV) ve sözleşmenin ilgili I ve II no.lu Ek Protokollerini ve uluslararası insani haklarının temel ilkelerini hatırd tutarak;

Kadına yönelik şiddetin ve ev içi şiddetin her türünü kınayarak;

Kadınlara erkekler arasında kanuni (de jure) ve fiili (de facto) eşitliğin gerçekleştirilmesinin, kadına yönelik şiddetin önlenmesinde temel bir unsur olduğunun bilincinde olarak;

Kadına yönelik şiddetin, kadınlara erkekler arasında tarihten gelen eşit olmayan güç ilişkilerinin bir tezahürü olduğunu ve bu eşit olmayan güç ilişkilerinin, erkeklerin kadınlara üstünlüğüne, kadınlara yönelik ayrımcılık yapmalarına ve kadınların tam anlamıyla ilerlemelerinin engellenmesine yol açtığı bilincinde olarak;

Kadına yönelik şiddetin yapısal özelliğinin toplumsal cinsiyete dayandığını ve kadına yönelik şiddetin, kadınların erkeklere nazaran daha ast bir konuma zorlandıkları en önemli sosyal mekanizmalardan biri olduğunun bilincinde olarak;

Kadınların ve kız çocukların ev içi şiddet, cinsel taciz, tecavüz, zorla evlilik, sözde “namus” adına işlenen suçlara ve kadınların ve kız çocukların insan haklarının ciddi bir biçimde ihlalini oluşturan ve kadınlarla erkekler arasında eşitliğin sağlanmasının önünde büyük bir engel olan kadın sünneti gibi ciddi şiddet türlerine sıklıkla maruz kaldığının çok büyük bir kaygıyla bilincinde olarak;

Silahlı çatışmalarda, yaygın veya sistematik tecavüz ve cinsel şiddet biçiminde sivilleri ve özellikle kadınları hedef alan, süregelen insan hakları ihlallerinin mevcudiyetinin ve gerek çatışmalar esnasında gerekse çatışmalardan sonra toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin artma potansiyelinin bilincinde olarak;

Kadınların ve kız çocukların erkeklerden daha fazla oranda toplumsal cinsiyete dayalı şiddet riskine maruz kaldıklarının, kadınların ev içi şiddetten orantısız etkilendiğinin ve erkeklerin de ev içi şiddetin mağdurları olabileceğinin bilincinde olarak;

Çocukların, ev içi şiddetin tanığı olmak da dahil olmak üzere, ev içi şiddetin mağduru olduklarının bilincinde olarak;

Kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddetten arınmış bir Avrupa yaratmayı hedef edinerek, Aşağıdaki hususlarda görüş birliğine varmışlardır:

BÖLÜM I

MAKSATLAR, TANIMLAR, EŞİTLİK, AYRIMCILIK YAPILMAMASI, GENEL YÜKÜMLÜLÜKLER

Madde 1 – Sözleşmenin Maksatları

(1) Bu sözleşmenin maksatları şunlardır:

- Kadınları her türlü şiddete karşı korumak ve kadına yönelik şiddeti ve ev içi şiddeti önlemek, kovuşturmak ve ortadan kaldırmak;
- Kadına yönelik her türlü ayrımcılığın ortadan kaldırılmasına katkıda bulunmak ve kadınları güçlendirmek de dahil olmak üzere kadınlar ve erkekler arasında asli eşitliği yaygınlaştırmak;
- Kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddetin tüm mağdurlarının korunması ve bu kişilere destek sağlanması için kapsamlı bir çerçeve, politika ve tedbirler tasarlamak;
- Kadına yönelik şiddeti ve ev içi şiddeti ortadan kaldırma amacıyla uluslararası iş birliğini yaygınlaştırmak;
- Kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddetin ortadan kaldırılması için bütüncül bir yaklaşımın benimsenmesi amacıyla kuruluşların ve kolluk kuvvetleri birimlerinin birbiriyle etkili bir biçimde iş birliği yapmalarına destek ve yardım sağlamak.

(2) Tarafların, söz konusu sözleşmenin hükümlerini etkili bir biçimde uygulamalarını sağlama amacıyla, bu sözleşmede spesifik bir izleme mekanizması oluşturulmuştur.

Madde 2 – Sözleşmenin Kapsamı

- Bu sözleşme, ev içi şiddet de dahil olmak üzere, kadınları orantısız bir biçimde etkileyen, kadına yönelik her türlü şiddet için geçerli olacaktır.
- Taraflar bu sözleşmeyi tüm ev içi şiddet mağdurları için uygulamaya teşvik edilir. Taraflar bu sözleşmenin hükümlerinin uygulanmasında, toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin kadın mağdurlarına özel olarak dikkat göstereceklerdir.
- Bu sözleşme, barış zamanında ve silahlı çatışma durumlarında geçerli olacaktır.

Madde 3 – Tanımlar

Bu sözleşme maksatlarıyla:

- “Kadına yönelik şiddetten”, kadınlara yönelik insan hakları ihlalleri ve ayrımcılık anlaşılacak ve bu terim, ister kamusal ister özel yaşamda meydana gelsin, söz konusu eylemlerde bulunma tehdidi, zorlama veya özgürlüğün rastgele bir biçimde kısıtlanması da dahil olmak üzere, kadınlara fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik zarar ve ızdırap verilmesi sonucunu doğuracak toplumsal cinsiyete dayalı tüm şiddet eylemleri olarak anlaşılacaktır;
- “Ev içi şiddet”, eylemi gerçekleştiren, mağdurla aynı ikametgahı paylaşmakta olsun veya olmasın veya daha önce paylaşmış olsun veya olmasın, aile içinde veya aile biriminde veya mevcut veya daha önceki eşler veya birlikte yaşayan bireyler arasında meydana gelen fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik şiddet eylemleri olarak anlaşılacaktır;
- “Toplumsal cinsiyet”, herhangi bir toplumun, kadınlar ve erkekler için uygun olduğunu düşündüğü toplumsal olarak inşa edilmiş roller, davranışlar, faaliyetler ve özellikler olarak anlaşılacaktır;
- “Kadınlara yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet”, bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet olarak anlaşılacaktır;
- “Mağdur”, a ve b fıkralarında belirtilen davranışlara maruz kalan herhangi bir şahıs olarak anlaşılacaktır;
- “Kadın” terimi, 18 yaşından küçük kız çocukları da kapsayacaktır.

Madde 4 – Temel Haklar, Eşitlik ve Ayrımcılık Yapılmaması

- Taraflar, herkesin, özellikle de kadınların gerek kamusal gerekse özel alanda şiddete maruz kalmaksızın yaşama hakkını yaygınlaştırmak ve korumak için gerekli olan yasal ve diğer tedbirleri alacaklardır.
- Taraflar, kadınlara yönelik her türlü ayrımcılığı kınayacak ve ayrımcılığı önlemek üzere, özellikle aşağıdakiler dahil olmak üzere, gerekli yasal ve diğer tedbirleri alacaklardır:

- Ulusal anayasalarına veya ilgili diğer mevzuata kadın erkek eşitliği ilkesini dahil edecek ve bu ilkenin uygulamada gerçekleştirilmesini temin edeceklerdir;
- Yerine göre, yaptırımların uygulanması yolu da dahil olmak üzere, kadınlara yönelik ayrımcılığı yasaklayacaklardır;
- Kadınlara yönelik ayrımcılık yapan yasa ve uygulamaları yürürlükten kaldıracaklardır.

(3) Taraflar bu sözleşme hükümlerinin, özellikle de mağdurların haklarını korumaya yönelik tedbirlerin cinsiyet, toplumsal cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasi veya başka tür görüş, ulusal veya sosyal köken, bir ulusal azınlıkla bağlantılı olma, mülk, doğum, cinsel yönelim, toplumsal cinsiyet kimliği, yaş, sağlık durumu, engellilik, medeni hal, göçmen veya mülteci statüsü veya başka bir statü gibi, herhangi bir temelde ayrımcılık yapılmaksızın uygulanmasını temin edeceklerdir.

(4) Kadınların toplumsal cinsiyete dayalı şiddete karşı korunması ve bu türde şiddetin engellenmesi için gerekli olan özel tedbirler, bu sözleşme hükümlerince ayrımcılık olarak sayılmayacaktır.

Madde 5 – Devletin Yükümlülükleri ve Titizlikle Yapması Gereken İnceleme ve Araştırmalar

(1) Taraflar, kadınlara yönelik herhangi bir şiddet eylemi gerçekleştirmekten imtina edecek; devlet yetkililerinin, görevlilerinin, organlarının, kurumlarının ve devlet adına hareket eden diğer aktörlerin bu yükümlülüğe uygun bir biçimde hareket etmelerini temin edeceklerdir.

(2) Taraflar, devlet dışı aktörlerce gerçekleştirilen ve bu sözleşmenin kapsamı dahilindeki şiddet eylemlerinin önlenmesi, soruşturulması, cezalandırılması ve bu eylemler nedeniyle tazminat verilmesi konusunda azami dikkat ve özenin sarf edilmesi için gerekli yasal ve diğer tedbirleri alacaklardır.

Madde 6 – Toplumsal Cinsiyeti Dikkate Alan Politikalar

Taraflar, bu sözleşmenin uygulanmasına ve sözleşme hükümlerinin etkilerinin değerlendirilmesine toplumsal cinsiyet bakış açısı katacak, kadınlara erkekler arasında eşitliğe ve kadınların güçlendirilmesine ilişkin politikalarını yaygınlaştıracak ve etkili bir biçimde uygulayacaklardır.

BÖLÜM II

BÜTÜNCÜL POLİTİKALAR VE VERİ TOPLAMA

Madde 7 – Kapsamlı ve Koordineli Politikalar

(1) Taraflar, bu sözleşme kapsamındaki her türlü şiddetin önlenmesi ve bu tür şiddet eylemleriyle mücadele edilmesine yönelik ilgili tüm tedbirleri içeren, devlet çapında etkili, kapsamlı ve birbiriyle koordineli politikaların benimsenip uygulanmasını mümkün kılacak, gerekli yasal ve diğer tedbirleri alacak ve kadına yönelik şiddete karşı bütüncül bir mücadele vereceklerdir.

(2) Taraflar, ilgili tüm birim, kurum ve kuruluşlar arasında etkili iş birliği sağlanmak suretiyle ve 1. fıkrada yer alan politikalarla, mağdurların haklarının, alınan tüm tedbirlerin merkezinde yer almasını temin edeceklerdir.

(3) Bu fıkra uyarınca alınacak tedbirlere, yerine göre, hükümet kuruluşları, ulusal, bölgesel ve yerel parlamentolar ve yönetimler, ulusal insan hakları kurumları ve sivil toplum örgütleri gibi, ilgili tüm aktörler müdahil olacaktır.

Madde 8 – Finansal Kaynaklar

Taraflar, devlet dışı aktörler ve sivil toplum tarafından gerçekleştirilenler de dahil olmak üzere, bu sözleşmenin kapsadığı her türlü şiddet eylemini önlemeye ve bunlarla mücadeleye yönelik bütüncül politikaların, tedbirlerin ve programların yeterli bir biçimde uygulanması için uygun finansal kaynakları ve insan kaynaklarını tahsis edeceklerdir.

Madde 9 – Sivil Toplum Örgütleri ve Sivil Toplum

Taraflar, kadınlara yönelik şiddetle mücadelede aktif bir rol oynayan sivil toplum örgütlerinin çalışmalarını her düzeyde takdir ve teşvik edecekler, destekleyecekler ve bu örgütlerle etkili iş birliği gerçekleştireceklerdir.

Madde 10 – Koordinasyon Kurumu

(1) Taraflar, bu sözleşme kapsamındaki her türlü şiddeti önleme ve bunlarla mücadeleye yönelik politika ve tedbirlerin koordinasyonu, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirmesinden sorumlu bir veya birden fazla kurumu belirleyecek veya kuracaktır. Bu kurumlar, Madde 11'de belirtildiği gibi verilerin toplanmasını koordine edecek, verileri analiz edecek ve sonuçlarının yayınlanmasını sağlayacaklardır.

(2) Taraflar, bu fıkra uyarınca belirlenen veya oluşturulan kurumların, bölüm VIII uyarınca alınan tedbirlerin genel mahiyeti hakkında bilgilendirilmelerini sağlayacaklardır.

(3) Taraflar, bu fıkra uyarınca belirlenen veya oluşturulan kurumların, diğer tarafların bünyesinde yer alan muadil kuruluşlarla doğrudan iletişim kurma ve ilişkiler oluşturma yeteneğine sahip olmalarını sağlayacaklardır.

Madde 11 – Veri Toplama ve Araştırma

(1) Taraflar, bu sözleşmenin uygulanması maksadıyla;

a) Bu sözleşme kapsamında kalan her türlü şiddet olayıyla ilgili birleştirilmemiş istatistiksel veriyi düzenli aralıklarla toplayacaklardır.

b) Bu sözleşme kapsamında kalan her türlü şiddet olayının kökünde yatan nedenler ve bunların etkileri, şiddet olayları, ceza oranlarının yanı sıra, bu sözleşmenin uygulanması için alınan tedbirlerin etkililiğini incelemek üzere, bu olaylarla ilgili araştırmaları destekleyeceklerdir.

(2) Taraflar, bu sözleşme kapsamında kalan her türlü şiddet olayının yaygınlığını ve nasıl bir eğilim içinde olduğunu değerlendirmek üzere, düzenli aralıklarla demografik anketler yapmaya gayret edeceklerdir.

(3) Taraflar, uluslararası iş birliğini harekete geçirmek ve bu alanda uluslararası standartların yerleştirilmesini sağlamak üzere, bu fıkra uyarınca toplanan bilgileri bu sözleşmenin 66. maddesinde belirtilen uzmanlar grubuna vereceklerdir.

(4) Taraflar, bu fıkra uyarınca toplanan bilgilerin kamuoyunun erişimine açık olmasını sağlayacaklardır.

BÖLÜM III**ÖNLEME****Madde 12 – Genel Yükümlülükler**

- (1) Taraflar, kadınların daha aşağı düzeyde olduğu düşüncesine veya kadınların ve erkeklerin toplumsal olarak klişeleşmiş rollerine dayalı ön yargıların, törelerin, geleneklerin ve diğer uygulamaların kökünün kazınması amacıyla, kadınların ve erkeklerin sosyal ve kültürel davranış kalıplarının değiştirilmesine yardımcı olacak tedbirleri alacaklardır.
- (2) Taraflar, tüm gerçek veya tüzel kişilerin bu sözleşmenin kapsamında kalan her türlü şiddet eylemini önleyecek gerekli yasal ve diğer tedbirleri alacaklardır.
- (3) Bu bölüm uyarınca alınan tüm tedbirlerle, belirli şartlar nedeniyle savunmasız kılınmış kişilerin ihtiyaçları göz önüne alınacak ve karşılanmaya çalışılacak ve tüm tedbirlerin merkezinde mağdurların insan hakları yer alacaktır.
- (4) Taraflar, özellikle erkek çocuklar ve erkekler olmak üzere, toplumun tüm bireylerinin bu sözleşme kapsamındaki her türlü şiddet olayının önlenmesine aktif bir biçimde katkıda bulunmasını teşvik etmeye yönelik gerekli tedbirleri alacaklardır.
- (5) Taraflar, kültür, töre, din, gelenek veya sözde “namus” gibi kavramların bu sözleşme kapsamındaki herhangi bir şiddet eylemine gerekçe olarak kullanılmamasını temin edeceklerdir.
- (6) Taraflar, kadınların güçlendirilmesine yönelik program ve faaliyetlerin yaygınlaştırılması için gerekli tedbirleri alacaklardır.

Madde 13 – Farkındalığın Artırılması

- (1) Taraflar, bu sözleşme kapsamındaki her türlü şiddet eyleminin ortaya farklı şekillerde çıkışı ve bu eylemlerin çocuklar üzerindeki etkisi ve bu şiddet eylemlerinin önlenmesi ihtiyacı konusunda halk arasındaki farkındalığın ve anlayışın artırılması için, yerine göre ulusal insan hakları kuruluşları ve eşitlik kurumları, sivil toplum örgütleri ve özellikle de kadın örgütleriyle iş birliği de dahil olmak üzere, düzenli olarak ve her düzeyde farkındalığı artıracak kampanya ve programları yaygınlaştıracaklar veya uygulayacaklardır.
- (2) Taraflar, bu sözleşme kapsamındaki şiddet eylemlerini önlemeye yönelik mevcut tedbirler konusundaki bilgilerin halk arasında en geniş şekilde yayılmasını sağlayacaklardır.

Madde 14 – Eğitim

- (1) Taraflar, yerine göre, tüm eğitim seviyelerinde resmi müfredata, kadın erkek eşitliği, toplumsal klişelerden arındırılmış toplumsal cinsiyet rolleri, karşılıklı saygı, kişisel ilişkilerde çatışmaların şiddete başvurmadan çözüme kavuşturulması, kadınlara yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve kişilik bütünlüğüne saygı gibi konuların, öğrencilerin zaman içinde değişen öğrenme kapasitelerine uyarlanmış bir biçimde dahil edilmesi için gerekli tedbirleri alacaklardır.
- (2) Taraflar, 1. fıkrada belirtilen ilkeleri yaygın eğitimin yanı sıra, spor, kültür ve eğlence tesislerinde ve medyada yaygınlaştırılmasına yönelik gerekli tedbirleri alacaklardır.

Madde 15 – Profesyonel Kadroların Eğitilmesi

- (1) Taraflar, bu sözleşme kapsamındaki herhangi bir şiddet eylemine maruz kalanlar veya failer üzerinde çalışan ilgili profesyonel kadroların eğitimini sağlayacaklar veya mevcut eğitimleri güçlendireceklerdir. Eğitimler, söz konusu şiddet olaylarının önlenmesine, tespit edilmesine, kadın erkek eşitliğine, mağdurların ihtiyaçları ve haklarının yanı sıra, ikincil mağduriyetin önlenmesi konularına uygun bir şekilde tasarlanacaktır.
- (2) Taraflar, 1. fıkrada sözü edilen eğitimin; bu sözleşme kapsamındaki şiddet vakaları çeşitli kurumlara sevk edildiğinde, bu vakaların kapsamlı ve uygun şekilde ele alınmasını sağlamak üzere, birden fazla kurum ve kuruluş arasında koordineli iş birliğine dair eğitimi de içermesini teşvik edeceklerdir.

Madde 16 – Önleyici Müdahale ve Tedavi Programları

- (1) Taraflar, ileride meydana gelecek şiddet olaylarını önleme ve şiddete dayalı davranış kalıplarını değiştirme amacıyla failere kişisel ilişkilerinde şiddete başvurmayan davranışlar benimsemeyi öğretmeye yönelik eğitim programları oluşturulmasını veya desteklenmesini mümkün kılacak gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.
- (2) Taraflar, özellikle cinsel suç işleyenlerin yeniden suç işlemelerini önlemeye yönelik eğitim programları oluşturulmasını veya desteklenmesini mümkün kılacak gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.
- (3) Taraflar, 1. ve 2. fıkrada belirtilen tedbirleri alırken, mağdurların insan haklarının emniyetinin ve desteklenmesinin başlıca kaygı olmasını ve yerine göre bu programların mağdurlara yönelik özel destek hizmetleriyle yakın koordinasyon içinde oluşturulup uygulanmasını temin edeceklerdir.

Madde 17 – Özel Sektör ve Medyanın Katılımı

- (1) Taraflar, özel sektör, bilgi ve iletişim teknolojisi sektörünü ve medyayı, bu sektörlerin ifade özgürlüğüne ve bağımsızlığına gerekli saygıyı göstererek, kadına yönelik şiddeti önlemeye ve insanlık onuruna saygıyı artırmaya yönelik politikaların oluşturulmasına ve uygulanmasına ve bu konularda kılavuzların oluşturulmasına ve özenetim standartlarının belirlenmesine katılmaya teşvik edeceklerdir.
- (2) Taraflar, özel sektör aktörleriyle iş birliği içinde, çocuklar, ebeveynler ve eğitimciler arasında, zararlı olabilecek, cinsellik ve şiddet içeren aşağılayıcı içeriklere erişim sağlayan bilgi ve iletişim ortamıyla nasıl baş edileceğine yönelik beceriler geliştirip yaygınlaştıracaklardır.

BÖLÜM IV**KORUMA VE DESTEK****Madde 18 – Genel Yükümlülükler**

- (1) Taraflar, tüm mağdurları, olası başka şiddet eylemlerine karşı korumak için gerekli yasal ve diğer tedbirleri alacaklardır.
- (2) Taraflar, iç hukukları uyarınca, bu sözleşmenin 20. ve 22. maddelerinde belirtilen genel ve uzman destek hizmetlerine sevk de dahil olmak üzere, mağdurları ve tanıkları bu sözleşmenin kapsadığı her türlü şiddet eylemine karşı korur ve desteklerken; yargı birimleri, savcılar, kolluk kuvvetleri, yerel ve bölgesel yönetimler dahil, ilgili tüm devlet kurumlarının yanı sıra, sivil toplum örgütleri ve ilgili diğer kurum ve kuruluşlarla etkili bir iş birliği için uygun mekanizmaların mevcudiyetini temin etmek üzere, gerekli yasal ve diğer tedbirleri alacaklardır.
- (3) Taraflar bu bölüm uyarınca alınan tedbirlerin:
 - Kadınlara yönelik şiddetin ve ev içi şiddetin toplumsal cinsiyet boyutlu bir anlayışa dayalı olmasını ve mağduru insan haklarına ve emniyetine odaklanmasını,
 - Mağdurlar, failler ve çocuklar arasındaki ilişkileri ve bu unsurların daha geniş toplumsal ortamını da göz önüne alan bütüncül bir yaklaşıma dayalı olmasını,
 - İkincil mağduriyetten kaçınılmasını amaçlamasını,
 - Şiddetin kadın mağdurlarının güçlendirilmesini ve ekonomik bağımsızlığını amaçlamasını,
 - Yerine göre çeşitli koruma ve destek sistemlerinin aynı binalarda bulunmasına imkan sağlamasını,
 - Çocuklar dahil savunmasız durumdaki kişilerin spesifik ihtiyaçlarına dönük olmasını ve bu imkanların mağdurlara sağlanmasını temin edeceklerdir.
- (4) Söz konusu hizmetler, mağduru şikayette bulunarak dava açmasından veya failler hakkında ifade vermesinden bağımsız olarak sağlanacaktır.
- (5) Taraflar, uluslararası hukuk uyarınca konsolosluk korumasına veya diğer türde koruma veya desteğe hakkı olan vatandaşlarına ve diğer mağdurlara bu tür hizmetleri sağlamak üzere uygun tedbirleri alacaklardır.

Madde 19 – Bilgi

Taraflar, mağdurların mevcut destek hizmetleri ve yasal tedbirler konusunda anlayabildikleri bir dilde yeterli ve zamanında bilgi almalarını sağlayacak gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.

Madde 20 – Genel Destek Hizmetleri

- (1) Taraflar, mağdurların şiddet eylemi sonrasında iyileşmelerini kolaylaştıracak hizmetlere erişimini sağlayacak gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır. Bu tedbirlere gerektiğinde, yasal ve psikolojik danışmanlık hizmetleri, finansal yardım, konut sağlama, eğitim, öğretim ve iş bulma desteği de dahil olacaktır.
- (2) Taraflar, mağdurların sağlık hizmetlerine ve sosyal hizmetlere erişim sağlamalarını ve söz konusu servislerin yeterli kaynağı olmasını ve hizmeti sağlayacak profesyonel kadroların mağdurlara yardımcı olacak ve onları uygun hizmet birimlerine sevk edecek şekilde eğitilmelerini temin edecek yasal ve diğer tedbirleri alacaklardır.

Madde 21 – Bireysel/Toplu Şikayetlerde Sağlanacak Destekler

Taraflar, mağdurların ilgili bölgesel ve uluslararası bireysel/toplu şikayet mekanizmalarıyla ilgili bilgi sahibi olmalarını ve söz konusu mekanizmalara erişimini temin edeceklerdir. Taraflar mağdurlara, bu tür şikayetlerde buldukları sırada hassas ve bilgiye dayalı destek sağlanmasını teşvik edeceklerdir.

Madde 22 – Uzman Desteği Hizmetleri

- (1) Taraflar, bu sözleşme kapsamındaki şiddet eylemlerine maruz kalmış mağdurlara, yeterli bir coğrafi dağılım çerçevesinde, derhal, kısa ve uzun vadeli uzman desteği hizmetleri sağlanması ve bu yönde gerekli düzenlemelerin yapılması için gerekli yasal ve diğer tedbirleri alacaklardır.
- (2) Taraflar, tüm şiddet mağduru kadınlara ve çocuklarına uzmanlık gerektiren kadın destek hizmetlerini sağlayacak ve bu yönde gerekli düzenlemeleri yapacaklardır.

Madde 23 – Sığınaklar

Taraflar, mağdurlara ve özellikle kadın ve çocuklara, kalacak güvenli yer sağlamak üzere uygun, yeterli sayıda ve kolayca erişilebilir sığınaklar oluşturmak, mağdurların yardımına proaktif bir biçimde koşmak üzere gerekli yasal ve diğer tedbirleri alacaklardır.

Madde 24 – Telefonla Destek Hatları

Taraflar, bu sözleşme kapsamındaki her türlü şiddet olayıyla ilgili olarak telefonla arayanlar için, gizliliğe bağlı olarak veya arayanların kimliklerinin açıklanmamasına gereken dikkati göstererek, ülke çapında 7 gün 24 saat esasına göre faaliyet gösteren ücretsiz telefon hatlarının oluşturulması için gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.

Madde 25 – Cinsel Şiddet Mağdurlarına Destek

Taraflar, mağdurlar için tıbbi ve adli tıp muayenesi yapmak, travma desteği ve danışmanlık hizmetleri sağlamak üzere uygun, yeterli sayıda ve kolayca erişilebilen, tecavüz ile ilgili kriz merkezleri veya cinsel şiddet sevk merkezleri oluşturmak üzere gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.

Madde 26 – Çocuk Tanıklara Yönelik Koruma ve Destek Mekanizmaları

- (1) Taraflar, mağdurlara koruma ve destek hizmetleri sağlarken, bu sözleşme kapsamındaki her türlü şiddet olayının çocuk tanıklarının hakları ve ihtiyaçlarının gerektiği gibi göz önüne alınması amacıyla gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.

(2) Bu madde uyarınca alınacak tedbirlere, bu sözleşme kapsamındaki her türlü şiddet olayının çocuk tanıklarına, yaşlarına uygun psikososyal danışmanlık hizmeti dahil edilecek ve söz konusu tedbirlerle çocuğun üstün yararına uygun olarak gereken ilgi gösterilecektir.

Madde 27 – İhbar

Taraflar, bu sözleşme kapsamındaki şiddet eylemlerinin gerçekleştirilmesine tanık olan veya bu tür eylemlerin gerçekleştirildiğine veya müteakip şiddet eylemlerinin gerçekleştirilebileceğine dair makul gerekçeleri olan şahısların bunu yetkili makamlara ihbar etmelerini teşvik etmeye yönelik gerekli tedbirleri alacaklardır.

Madde 28 – Profesyonel Kadroların İhbarları

Taraflar, iç hukukun belirli meslek sahiplerine getirdiği mahremiyet ilkesinin, uygun koşullar altında, söz konusu meslek erbabının bu sözleşme kapsamında yer alan ciddi şiddet eyleminin gerçekleştirildiğine dair makul nedenleri olması halinde, şiddet eyleminin gerçekleştirildiğini ve müteakip ciddi şiddet eylemlerinin gerçekleştirilebileceğini, yetkili kurum veya makamlara ihbar etmesinin önünde engel teşkil etmemesini temin etmek üzere gerekli tedbirleri alacaklardır.

BÖLÜM V

ESASA MÜTEALLİK HUKUK

Madde 29 – Hukuk Davaları ve Hukuk Yolları

- (1) Taraflar, mağdurun saldırganına karşı yeterli hukuki yollara başvurmasını sağlayacak yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.
- (2) Taraflar, mağdurlara, uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak, güç ve yetkileri dahilinde gerekli önleyici veya koruyucu tedbirleri almayan devlet makamlarına karşı yeterli hukuki yolların sağlanması için gerekli yasal veya diğer önlemleri alacaklardır.

Madde 30 – Tazminat

- (1) Taraflar, mağdurların bu sözleşmede belirlenen herhangi bir suç nedeniyle faillerden tazminat talep etme hakkına sahip olmasını temin etmek üzere gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.
- (2) Hasarın, fail, sigorta şirketi veya finansmanı devletçe sağlanan sağlık ve sosyal sigorta hizmetlerince karşılanmaması halinde, ciddi bedensel yaralanma veya sağlık bozukluğuna uğrayanlara yeterli devlet tazminatı sağlanacaktır. Bu durum, mağdurun emniyetine gereken dikkat sarf edilmesi koşuluyla, tarafların, söz konusu tazminatın, fail tarafından verilen tazminat kadar azaltılması talep etmesini ihtimal dışı bırakmaz.
- (3) 2. fıkra uyarınca alınacak tedbirler, tazminatın makul bir süre içinde verilmesini teminat altına alacaktır.

Madde 31 – Velayet Altına Alma, Ziyaret Hakları ve Emniyet

- (1) Taraflar, çocukların velayetinin ve ziyaret haklarının belirlenmesinde, bu sözleşme kapsamındaki şiddet olaylarının göz önüne alınmasını temin edecek gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.
- (2) Taraflar, herhangi bir ziyaret hakkı veya velayet hakkının kullanılmasının mağdurun veya çocukların haklarını veya emniyetini tehlikeye düşürmemesini sağlayacak gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.

Madde 32 – Zorla Evliliklerin Hukuki Sonuçları

Taraflar, mağdura gereksiz parasal veya idari yük getirmeksizin, zorla gerçekleştirilen evliliklerin geçersiz ve hükümsüz kılınabilmesini veya sona erdirilmesini temin edecek yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.

Madde 33 – Psikolojik Şiddet

Taraflar, bir şahsın psikolojik bütünlüğünü zorlamaya veya tehditlerle ciddi bir şekilde bozmaya yönelik kasıtlı girişimlerin cezalandırılmasını temin edecek gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.

Madde 34 – Israrlı Takip

Taraflar, başka bir şahsa yönelik olarak gerçekleştirilen, şahsın kendisini güvende hissetmesini önleyecek şekilde korkutacak, kasten tekrarlanan tehditkâr davranışların cezalandırılmasını temin edecek gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.

Madde 35 – Fiziksel Şiddet

Taraflar, başka bir şahsa karşı kasten fiziksel şiddet eylemlerinde bulunmanın cezalandırılmasını temin edecek gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.

Madde 36 – Tecavüz Dahil Olmak Üzere Cinsel Şiddet Eylemleri

- (1) Taraflar, aşağıdaki kasten gerçekleştirilen eylemlerin cezalandırılmasını sağlamak üzere gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır:
 - a) Başka bir insanla, onayı olmaksızın, herhangi bir vücut parçasını veya cismi kullanarak, cinsel nitelikli bir vajinal, anal veya oral penetrasyon gerçekleştirmek;
 - b) Bir insanla, onayı olmaksızın, cinsel nitelikli diğer eylemlere girişmek;
 - c) Başka bir insanın, onayı olmaksızın, üçüncü bir insanla cinsel nitelikli eylemlere girmesine neden olmak.
- (2) Onay, mevcut koşullar bağlamında değerlendirilmek üzere, şahsın özgür iradesi sonucunda gönüllü olarak verilmelidir.
- (3) Taraflar, 1. fıkrada yer alan hükümlerin aynı zamanda iç hukukta kabul edilmiş olan, eski veya mevcut eşlere veya birlikte yaşayan bireylere karşı gerçekleştirilmiş eylemler için de geçerli olmasının temin edilmesi için gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.

Madde 37 – Zorla Yapılan Evlilikler

- (1) Taraflar, bir yetişkini veya çocuğu kasten evliliğe zorlamanın cezalandırılmasını temin etmek üzere gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.
- (2) Taraflar, bir yetişkinin veya çocuğun, ikamet ettiği taraf veya devletten farklı bir tarafa veya devlete, söz konusu yetişkini veya çocuğu evliliğe zorlama amacıyla kasten kandırılarak götürülmesinin cezalandırılmasını temin etmek üzere gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.

Madde 38 – Kadın Sünneti

Taraflar, aşağıda belirtilen kasten gerçekleştirilen eylemlerin cezalandırılmasını temin etmek üzere gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır:

- a) Kadının labia majora, labia minora veya klitorisinin tümünün kesilip çıkartılması, labia majoranın kenarlarının birleştirilmesi veya başka türlü bir kesmeye tabi tutulması;
- b) Kadını a fıkrasına belirtilen eylemlerden birine maruz bırakmak veya bu eylemleri bir kadına yaptırmak;
- c) Kız çocuğu a bendinde belirtilen eylemlerden herhangi birine teşvik etmek, zorla maruz bırakmak veya bunları bizzat kendisine uygulamak

Madde 39 – Kürtaja ve Kısırlaştırmaya Zorlama

Taraflar, aşağıda belirtilen kasti eylemlerin cezalandırılmasını temin etmek üzere gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır:

- a) Kadına, önceden bilgilendirilmiş onayını almadan kürtaj uygulamak;
- b) Kadının önceden bilgilendirilmiş onayı olmaksızın ve kadın söz konusu usulün mahiyetini anlamaksızın, kadının doğal üreme kapasitesini sona erdirmeye maksatlı veya bu etkiyi doğuran bir ameliyat yapmak.

Madde 40 – Cinsel Taciz

Taraflar, bir şahsın onurunu ihlal etme etkisi yaratan veya bu maksatla gerçekleştirilen ve özellikle de aşağılayıcı, düşmanca, onur kırıcı, küçük düşürücü veya saldırgan bir ortam yaratırken, her türlü istenmeyen, cinsel mahiyette sözlü veya sözlü olmayan veya fiziksel davranışın cezai veya diğer yasal yaptırıma tabi olmasını temin etmek üzere gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.

Madde 41 – Yardım ve Yataklık Yapmak ve Yeltenmek

- (1) Taraflar, bu sözleşmenin 33, 34, 35, 36, 37, 38.a ve 39. maddelerince belirlenmiş suçların işlenmesine, bu suçlar kasten işlendiğinde, yardım ve yataklık yapmanın suç olarak kabul edilmesi için gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.
- (2) Taraflar, kasten işlendiğinde, bu sözleşmenin 35, 36, 37, 38.a ve 39. maddelerince belirlenmiş suçları işleme girişimlerinin suç kabul edilmesi için gerekli yasal veya diğer önlemleri alacaklardır.

Madde 42 – Sözde “Namus” Adına İşlenen Suçlar Dahil Olmak Üzere, İşlenen Suçlar İçin Gereçeklerin Kabul Edilmemesi

- (1) Taraflar, bu sözleşme kapsamında kalan şiddet eylemlerinin gerçekleştirilmesinden sonra başlatılan ceza davalarında, kültür, töre, din, gelenek veya sözde “namus”un gerekçe olarak öne sürülmesinin önlenmesini temin etmek üzere, gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.
- (2) Taraflar, herhangi bir şahsın bir çocuğu 1. fıkradaki eylemleri gerçekleştirmeye kışkırtmasının, yapılan eylemlerle ilgili olarak söz konusu şahsın cezai sorumluluğunu ortadan kaldırmasının önlenmesini temin etmek üzere, gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.

Madde 43 – Cezai Suçların Uygulanması

Bu sözleşme uyarınca belirlenen suçlar, mağdurla fail arasındaki ilişkinin mahiyetinden bağımsız olarak geçerli olacaktır.

Madde 44 – Yargı Yetkisi

- (1) Taraflar, suçun aşağıdaki hallerde işlenmesi halinde, bu sözleşme uyarınca belirlenen herhangi bir suçla ilgili olarak yargı yetkisi oluşturmak üzere gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır:
 - a) Kendi topraklarında; veya
 - b) Kendi bandıralarını taşıyan bir gemide; veya
 - c) Kendi yasalarına göre tescil edilmiş bir uçakta; veya
 - d) Kendi vatandaşlarından biri tarafından; veya
 - e) Normal ikametgahı kendi topraklarında olan bir şahıs tarafından işlenmesi halinde.
- (2) Taraflar, söz konusu suçun vatandaşlarından birine veya normal olarak kendi topraklarında ikamet eden birine karşı işlenmesi halinde, bu sözleşmede belirlenen herhangi bir suçla ilgili olarak yargı yetkisi oluşturmaya yönelik gerekli yasal veya diğer tedbirleri almaya çalışacaklardır.
- (3) Bu sözleşmenin 36, 37, 38 ve 39. maddeleri uyarınca belirlenen suçların kovuşturulması için, taraflar yargı yetkilerinin söz konusu eylemlerin işlendikleri topraklarda cezalandırılması koşuluna tabi olmasının önlenmesini temin etmek üzere, gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.
- (4) Bu sözleşmenin 36, 37, 38 ve 39. maddeleri uyarınca belirlenen suçların kovuşturulması için, taraflar 1 d ve e fıkralarına ilişkin yargı yetkisinin, kovuşturmanın ancak mağdurun eylemi ihbar etmesinden sonra veya devletin suçun işlendiği yerle ilgili bilgiyi sağlaması halinde başlatılması koşuluna bağlı olmasının önlenmesini temin etmek üzere, gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.
- (5) Taraflar eylemi gerçekleştirdiği iddia edilen failin kendi topraklarında bulunduğu hallerde ve söz konusu şahsı sırf uyuşma istinaden üçüncü bir tarafa teslim etmedikleri durumlarda, bu sözleşmede belirlenen suçlarla ilgili yargı yetkisini oluşturmak üzere gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.

(6) Birden fazla taraf bu sözleşme uyarınca belirlenen ve işlendiği iddia edilen bir suçla ilgili yargı yetkisi talebinde bulunduğu, ilgili taraflar, yerine göre, kovuşturma için en uygun yargı yetkisini belirleme amacıyla birbirleriyle istişarede bulunacaklardır.

(7) Uluslararası hukukun genel kuralları saklı kalmak kaydıyla, bu sözleşme, taraflardan birinin kendi iç hukuku gereğince kullanacağı cezai yargı yetkisini uygulama dışında tutmaz.

Madde 45 – Yaptırımlar ve Tedbirler

(1) Taraflar, bu sözleşme uyarınca belirlenen suçların, ciddiyetleri dikkate alınarak, etkili, orantılı ve caydırıcı cezalarla cezalandırılması için gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.

(2) Taraflar faillerle ilgili olarak aşağıda belirtilen diğer tedbirleri de alabilirler:

- Hüküm giyen şahısların izlenmesi veya bu şahısların kontrol altında tutulması;
- Çocuğun menfaatleri, ki buna çocuğun güvenliği de dahildir, başka bir şekilde teminat altına alınamıyorsa velayet haklarının geri alınması.

Madde 46 – Cezayı Ağırlaştırıcı Koşullar

Taraflar, aşağıdaki koşulların, bu koşulların söz konusu suçun halihazırda temel unsurlarını oluşturmadığı hallerde, iç hukukun ilgili hükümlerine uygun olarak, bu sözleşmede belirlenen suçlarla ilgili olarak verilecek cezanın belirlenmesinde ağırlaştırıcı koşullar olarak göz önünde bulundurulabileceğini temin etmek üzere gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır:

- a) Suçun, iç hukukun kabul ettiği eski veya mevcut bir eşe veya birlikte yaşanan bireye yönelik, aile fertlerinden biri tarafından, mağdurla birlikte ikamet eden biri tarafından veya yetkisini suistimal eden biri tarafından işlendiği hallerde;
- b) Suçun veya suçların mükerrer olarak işlenmesi halinde;
- c) Suçun belirli şartlar nedeniyle savunmasız kılınmış bir kişiye karşı işlenmesi halinde;
- d) Suçun bir çocuğa karşı veya çocuğun huzurunda işlenmesi halinde;
- e) Suçun iki veya daha fazla insan tarafından birlikte hareket ederek işlenmesi halinde;
- f) Suçtan önce veya suçun işlenmesi esnasında aşırı düzeylerde şiddet uygulanmış olması halinde;
- g) Suçun silah kullanarak veya silah tehdidiyle işlenmiş olması halinde;
- h) Suçun mağdura ağır fiziksel veya psikolojik zarar vermesi halinde;
- i) Failin daha önce de benzer suçlardan hüküm giymiş olması halinde.

Madde 47 – Başka Bir Tarafça Verilen Hükümler

Taraflar, ceza hükümünü belirlerken, bu sözleşme uyarınca belirlenen suçlarla ilgili olarak başka bir tarafça verilen nihai hüküm olasılığını da göz önüne alarak gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.

Madde 48 – Alternatif Anlaşmazlık Çözümü Süreçleri veya Hüküm Vermenin Zorunlu Tutulmasının Yasaklanması

(1) Taraflar, bu sözleşme kapsamında yer alan her türlü şiddet olayıyla ilgili olarak, arabuluculuk ve uzlaştırma da dahil olmak üzere, alternatif anlaşmazlık çözümü süreçlerinin zorunlu tutulmasını yasaklamak üzere gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.

(2) Taraflar, bir para cezasının ödenmesine hükmedilmesi halinde, failin mağdura karşı finansal yükümlülüklerini yerine getirebilme yeterliliğinin gereken biçimde hesaba katılmasının temin edilmesi için gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.

BÖLÜM VI

SORUŞTURMA, KOVUŞTURMA, USUL HUKUKU VE KORUYUCU TEDBİRLER

Madde 49 – Genel Yükümlülükler

(1) Taraflar, bu sözleşme kapsamındaki her türlü şiddet olayı ile ilgili soruşturma ve yasal işlemlerin, bir yandan cezai işlemlerin tüm safhalarında mağdurun hakları dikkate alınırken, gereksiz bir gecikme olmaksızın sürdürülmesini temin etmek üzere gerekli yasal ve diğer tedbirleri alacaklardır.

(2) Taraflar, temel insan haklarına uygun bir biçimde ve şiddetin toplumsal cinsiyet boyutunu göz önünde bulunduran bir anlayış çerçevesinde, sözleşme uyarınca belirlenen suçların etkili bir biçimde soruşturulup kovuşturulmasını temin etmek üzere gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.

Madde 50 – Hızlı Mukabele, Önleme ve Koruma

(1) Taraflar, sorumlu kolluk kuvveti birimlerinin bu sözleşme kapsamındaki her türlü şiddet eylemine karşı, mağdurlara yeterli korumayı derhal sağlayarak, süratle ve gereken biçimde mukabelede bulunmalarını temin edecek gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.

(2) Taraflar, önleyici operasyonel tedbirler ve kanıt toplama da dahil olmak üzere, sorumlu kolluk kuvveti birimlerinin bu sözleşme kapsamındaki her türlü şiddet eylemini süratle ve uygun bir biçimde önlemesi ve bunlara karşı koruma sağlamasını temin edecek gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.

Madde 51 – Risk Değerlendirmesi ve Risk Yönetimi

(1) Taraflar, riski yönetmek ve gerektiğinde koordineli bir biçimde emniyet ve destek temin etmek üzere tüm yetkili makamların, ölüm riski, durumun ciddiyeti ve şiddet eyleminin tekrarlanması riskini değerlendirmelerini temin etmek üzere gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.

(2) Taraflar, 1. fıkrada belirtilen değerlendirmede, soruşturmada ve koruyucu tedbirler uygulanmasının her aşamasında, bu sözleşme kapsamındaki şiddet eylemlerini gerçekleştirenlerin, ateşli silahlara sahip olduğunun veya erişimi olduğunun göz önüne alınmasını temin etmek üzere gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.

Madde 52 – Acil Durumlarda Uzaklaştırma Emirleri

Taraflar, yetkili makamlara, ani tehlike durumlarında, ev içi şiddet faillerinin, mağdurun veya risk altındaki şahsın ikametgahını yeterli bir süre için terk etme emri verme ve faillerin, mağdurun veya risk altındaki şahsın ikametgahına girmesini veya mağdurla veya risk altındaki şahısla temas etmesini yasaklama yetkisi verilmesini temin edecek yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.

Madde 53 – Engelleme veya Koruma Emirleri

(1) Taraflar, bu sözleşme kapsamındaki her türlü şiddet mağdurunun, uygun engelleme veya koruma emirlerinden yararlanmasını temin edecek gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.

(2) Taraflar, 1. fıkrada sözü edilen engelleme emirlerinin aşağıdaki niteliklere sahip olmasını temin etmek üzere gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır:

Söz konusu emirler mağdurun derhal korunmasını sağlayacak ve mağdura gereksiz finansal veya idari yük getirmeyecektir;

- Belirli bir süre için veya bu süreyle ilgili bir değişiklik yapılmıyca veya yürürlükten kalkıncaya kadar verilecektir;
- Gerektiğinde derhal yürürlüğe (ex parte) girecektir;
- Diğer yargı süreçlerinden bağımsız olarak veya bunlara ilaveten verilebilecektir;
- Daha sonra başlatılabilecek yargı süreçlerine dahil edilmesi mümkün olacaktır

(3) Taraflar, 1. fıkrada saptanan engelleme veya koruma emirlerinin, ihlallerin etkili, orantılı ve caydırıcı cezai veya diğer yasal yaptırımlara tabi olmasını sağlamak üzere gereken yasal veya diğer tedbirleri alır.

Madde 54 – Soruşturmalar ve Kanıtlar

Taraflar, herhangi bir hukuk veya ceza davasında mağdurun cinsel geçmiş ve davranışıyla ilgili var olan kanıtlara, yalnızca davayla ilgili ve gerekliyse izin verilmesini temin etmek üzere gerekli yasal veya diğer önlemleri alacaktır.

Madde 55 – Ex parte (Nizasız) ve Ex Officio (Re'sen) Yargılama

(1) Taraflar, bu sözleşmenin 35, 36, 37, 38 ve 39. maddelerinde belirlenen suçlarla ilgili soruşturma ve kovuşturmanın, suçun kısmen veya tamamen kendi topraklarında işlenmiş olması durumunda, mağdurun ifadesine veya şikayetine bağlı olmaksızın ve mağdurun ifadesini veya şikayetini geri çekmesi durumunda dahi devam edebilmesini temin edeceklerdir.

(2) Taraflar kendi iç hukuk kurallarının öngördüğü koşullara uygun biçimde, bu sözleşmede belirlenen suçlarla ilgili olarak yürütülen soruşturma ve yargı süreçlerinde, mağdurun kendi talebi doğrultusunda kamu kuruluşlarından ve sivil toplum örgütlerinden ve ev içi şiddet danışmanlarından yardım ve/veya destek almasına olanak sağlamak üzere gereken yasal veya diğer tedbirleri alacaktır.

Madde 56 – Koruma Tedbirleri

(1) Taraflar, soruşturmaların ve yargı sürecinin tüm safhalarında, özellikle aşağıdakileri sağlayarak, mağdurların, tanık olarak özel ihtiyaçları da dahil olmak üzere, haklarını ve çıkarlarını koruyacak yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır:

- a) Mağdurların, ailelerinin ve tanıkların, sindirmeye, misillemeye ve tekrar mağdur bırakılmaya karşı korunmalarını sağlamak;
- b) Mağdurun en azından kendisinin veya ailesinin tehlikede olabileceği durumlarda, failin kaçması veya geçici veya kesin olarak serbest bırakılması halinde mağdurun bilgilendirilmesini sağlamak;
- c) Mağdurlara, iç hukuk kurallarının öngördüğü koşullar altında, hakları ve faydalanabilecekleri hizmetler ve şikayetlerinin takibi, masraflar, soruşturma veya davaların genel gelişimi ve mağdurların bu süreç içindeki rolleri ve davalarının sonuçları hakkında bilgi vermek;
- d) Mağdurun iç hukuk kurallarının usulüne uygun olarak duruşmalara katılmasını, kanıt temin etmesini ve kendi görüşlerini, ihtiyaçlarını ve kaygılarını doğrudan veya bir aracı vasıtasıyla sunmasını ve bunların dikkate alınmasını sağlamak;
- e) Mağdurlara haklarının ve menfaatlerinin usule uygun olarak arz edilmesi ve dikkate alınması için uygun destek hizmetleri sağlamak;
- f) Mağdurun mahremiyetini ve imajını korumak için tedbirlerin alınabilmesini temin etmek;
- g) Mahkemede ve kolluk kuvvetlerinin binalarında, mağdur ile failer arasında temastan mümkün olduğunca kaçınılmasını sağlamak;
- h) Davaya taraf olarak katılan veya kanıt sunan mağdurlara bağımsız ve yetkin çevirmenler sağlamak;
- i) İç hukuk kurallarına uygun biçimde, mağdurun, varsa uygun iletişim teknolojilerinden yararlanarak, mahkeme salonuna gitmeden veya en azından fail olduğu iddia edilen kişinin mahkeme salonunda bulunmadığı bir ortamda ifade vermesini sağlamak

(2) Kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet mağduru ve tanıdığı olan bir çocuğa, çocuğun çıkarları ilkesi dikkate alınarak, yerine göre, özel koruma önlemleri sağlanacaktır.

Madde 57 – Hukuki Destek

Taraflar, mağdurların iç hukuk kurallarının öngördüğü koşullar altında hukuki yardım ve ücretsiz hukuki destek alma hakkını sağlayacaklardır.

Madde 58 – Zaman Aşımı

Taraflar, bu sözleşmenin 36, 37, 38 ve 39. maddelerinde tanımlanan suçlarla ilgili yasal işlemlerin başlatılması için öngörülen zaman aşımı süresinin, mağdurun reşit olmasından sonra etkili bir dava sürecini başlatmaya olanak tanıyacak şekilde, yeterli bir süre devam etmesini ve suçun ağırlığıyla orantılı olmasını sağlamak üzere, gereken yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.

BÖLÜM VII**GÖÇ VE SİĞİNMA****Madde 59 – Oturma İzni**

- (1) Taraflar, ikamet statüsü iç hukuk tarafından tanınan eş veya birlikte yaşanan bireye bağlı olan mağdurlara, evliliğin veya ilişkinin bozulması durumunda özellikle zor koşullarda, başvuru üzerine, evliliğin veya ilişkinin süresini dikkate almaksızın eşten bağımsız oturma izninin verilmesini sağlamak üzere, gereken yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır. Eşten bağımsız oturma izninin verilmesine ve süresine ilişkin koşullar iç hukuk tarafından belirlenir.
- (2) Taraflar, ikamet statüsü iç hukuk tarafından tanınan eş veya birlikte yaşanan bireye bağlı olan mağdurların, ikametgâh nedeniyle başlatılan sınır dışı işlemlerini, bağımsız oturma izni için başvurularına olanak sağlayacak şekilde durdurabilmelerini sağlamak üzere, gereken yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.
- (3) Taraflar, aşağıdaki durumlardan biri veya her ikisi birden söz konusu olduğunda mağdurlara yenilenebilir oturma izni vereceklerdir:
 - a) Yetkili makamların, mağdurların, kişisel durumlarının bir gereği olarak ülkede kalmalarının gerekli olduğunu değerlendirmesi halinde.
 - b) Yetkili makamların, mağdurların soruşturma veya cezai işlemler sırasında yetkili makamlarla iş birliği içinde olmaları amacıyla ülkede kalmalarının gerekli olduğunu değerlendirmesi halinde.
- (4) Taraflar, evlilik amacıyla başka bir ülkeye getirilen ve bunun sonucunda esasen yaşadıkları ülkenin oturma iznini kaybeden zorla evlilik mağdurlarına, izinlerini geri alabilmelerini temin etme üzere gereken yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.

Madde 60 – Toplumsal Cinsiyete Dayalı Sığınma Talepleri

- (1) Taraflar, 1951 Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin Sözleşme'nin 1 A(2) maddesinin anlamı çerçevesinde, kadına yönelik, toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin bir zulüm olarak ve tamamlayıcı/ikincil korumayı gerektiren ciddi bir zarar olarak tanınması için gerekli hukuki ve diğer tedbirleri alacaklardır.
- (2) Taraflar, sözleşmede tanımlanan tüm gerekçelerin, toplumsal cinsiyete duyarlı bir şekilde yorumlanmasını ve bu gerekçelerden herhangi biri veya birkaçı nedeniyle zulüm görme tehlikesi söz konusuysa, başvuru sahiplerine, yürürlükteki ilgili hukuki vasıtalara göre mülteci statüsünü vereceklerdir.
- (3) Taraflar, sığınmacılar için toplumsal cinsiyete duyarlı kabul usullerinin ve destek hizmetlerinin yanı sıra, toplumsal cinsiyet yönergelerini ve mülteci statüsünün belirlenmesi ve uluslararası koruma başvurusunu da kapsayan, toplumsal cinsiyete duyarlı sığınma usullerini oluşturmak için gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.

Madde 61 – Geri Göndermeme İlkesi

- (1) Taraflar, uluslararası hukuk çerçevesindeki yükümlülükleri uyarınca geri göndermeme ilkesinin tanınması için gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.
- (2) Taraflar, statüsü ve ikamet durumuna bakılmaksızın, korumaya muhtaç kadına yönelik şiddet mağdurlarının hayatlarının risk altında olabileceği veya işkenceye veya insanlık dışı muameleye veya cezalandırılmaya maruz kalabilecekleri hiçbir ülkeye, hiçbir koşulda iade edilmeyeceklerini güvence altına almak üzere, gerekli yasal veya diğer önlemleri alacaklardır.

BÖLÜM VIII**ULUSLARARASI İŞ BİRLİĞİ****Madde 62 – Genel Prensipler**

- (1) Taraflar, bu sözleşmenin hükümlerine uyarak, medeni hukuk ve ceza hukuku konularında iş birliğine ilişkin uluslararası ve bölgesel anlaşmaları ve belgeleri uygulayarak, ortak veya karşılıklı mevzuat ve iç hukuk kuralları esas alınarak üzerinde mutabakata varılmış düzenlemeleri uygulayarak ve mümkün olan en kapsamlı şekilde, aşağıdaki amaçlara yönelik olarak iş birliği yapacaklardır:
 - a) Bu sözleşmenin kapsamına giren her türlü şiddet eyleminin önlenmesi, bunlarla mücadele edilmesi ve bunların kovuşturulması;
 - b) Mağdurların korunması ve mağdurlara destek sağlanması;
 - c) Bu sözleşmeye göre suç olarak kabul edilen eylemler hakkında soruşturmaların ve yasal sürecin yürütülmesi;
 - d) Koruma emirleri dahil olmak üzere, tarafların yargı makamlarınca bu konuya ilişkin verdikleri hukuki ve cezai kararlarının uygulanması.
- (2) Taraflar, bu sözleşme uyarınca suç olarak tanımlanan bir eylemin mağdurlarının, bu suç ikamet ettikleri ülkeden başka bir taraf devletin topraklarında gerçekleştiği takdirde, ikamet ettikleri devletin yetkili makamlarına şikayet başvurusunda bulunabilmelerini temin etmek üzere gereken yasal ve diğer tedbirleri alacaklardır.
- (3) Bu sözleşmeye taraf başka bir devlet ile, cezai konularda, suçluların iadesinde veya o devletin verdiği hukuk ve ceza davaları kararlarının uygulanmasında, aralarında yapmış oldukları anlaşmaya dayanarak hukuki konularda karşılıklı yardımlaşmada bulunan bir taraf, böyle bir anlaşma yapmadığı başka bir taraftan, kendisine hukuki iş birliği talebi geldiğinde, bu sözleşmenin tanımladığı suçlara ilişkin cezai konularda, suçluların iadesinde veya bu sözleşmeye taraf o ülkenin hukuk veya ceza davaları kararlarının uygulanmasında karşılıklı hukuki yardımlaşmada bulunabilmek için bu sözleşmeyi hukuki temel olarak alabilir.

(4) Taraflar, kadınlara yönelik şiddetin ve ev içi şiddetin önlenmesi ve bunlarla mücadele edilmesi çabalarını, üçüncü devletlerin yararlanacağı kalkınma amaçlı destek programlarıyla, gereken yerlerde bütünleştireceklerdir. Madde 18, 5. fıkra uyarınca mağdurların korunmasını kolaylaştırmak amacıyla, üçüncü devletlerle ikili ve çok taraflı anlaşmalar yapacaklardır.

Madde 63 – Risk Altındaki Kişilerle İlgili Tedbirler

Taraflardan herhangi birinin, edindiği bilgilere dayanarak, bir kişinin başka bir taraf ülkede bu sözleşmenin 36, 37, 38 ve 39. Maddelerinde belirtilen şiddet eylemlerine her an maruz kalma riski altında olduğunu düşünmek için makul nedenleri varsa, bilgilere sahip olan bu tarafın elindeki bilgileri, gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamak amacıyla, gecikmeksizin diğer tarafa iletmesi teşvik edilmektedir. Risk altındaki kişinin çıkarları açısından, mümkün olan her yerde bu bilgilere, korumayla ilgili mevcut hükümlerin ayrıntıları da dahil edilmelidir.

Madde 64 – Bilgilendirme

- (1) Önlemler alması talep edilen taraf, talep eden tarafı bu konuda atılan adımların sonuçları hakkında derhal bilgilendirecektir. Talep edilen taraf, önlemlerin alınmasını talep eden tarafı, amaçlanan faaliyetlerin yerine getirilmesini engelleyen veya önemli derecede geciktirme ihtimali olan koşullardan da gecikmeksizin haberdar edecektir.
- (2) Taraflardan biri, karşıdan bir talep gelmeksizin, kendi yaptığı soruşturmalar çerçevesinde edindiği bilgileri, bu bilgilerin karşı tarafa bu sözleşmede belirtilen suçları önlemede veya bu suçlara ilişkin soruşturma ve kovuşturma başlatılmasında veya yürütülmesinde yardımcı olacağını düşünüyorsa veya söz konusu karşı tarafın bu konuyla ilgili iş birliği talebi olacağını düşünüyorsa, kendi iç hukukunun izin verdiği ölçüde diğer tarafa iletebilir.
- (3) 2. Fıkra uyarınca herhangi bir bilgi edinen bir taraf, uygun görüldüğü takdirde, yargı sürecinin başlatılması veya bu bilgilerin hukuki ve cezai kovuşturmada göz önüne alınması için bu bilgileri kendi yetkili makamlarına ulaştıracaktır.

Madde 65 – Verilerin Korunması

Kişisel veriler, Kişisel Verilerin Otomatik İşlenmesinde Bireylerin Korunması Sözleşmesi'nin taraflara getirdiği yükümlülükler gereğince saklanacak ve kullanılacaktır (ETS No. 108).

BÖLÜM IX

İZLEME YÖNTEMİ

Madde 66 – Kadınlara Yönelik Şiddetle ve Ev İçi Şiddetle Mücadele Konusunda Uzmanlar Grubu

- (1) Kadınlara Yönelik Şiddetle ve Ev İçi Şiddetle Mücadele Konusunda Uzmanlar Grubu (bundan böyle "GREVIO" olarak anılacaktır) bu sözleşmenin taraflarca uygulanmasını izleyecektir.
- (2) GREVIO en az 10, en çok da 15 üyeden oluşacak, üyelerin cinsiyet ve coğrafi bölge açısından dengeli olması, ayrıca farklı konularda uzmanlaşmış olmaları gözetilecektir. Üyeler, dört yıllık bir görev süresi için tarafların aday gösterdiği kişiler arasından Taraflar Komitesince seçilecek; üyeler ancak bir dönem daha görev yapabilecek ve taraf ülkelerin vatandaşları arasından seçilecektir.
- (3) 10 üyenin ilk seçimi bu sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yapılacaktır. Diğer 5 üyenin seçimi ise 25. ülke onayladığında veya katıldığında gerçekleşecektir.
- (4) GREVIO üyelerinin seçimi şu prensiplere göre yapılacaktır:
 - a) Yüksek etik değerlere sahip bir kişiliği olan; insan hakları, toplumsal cinsiyet eşitliği, kadınlara yönelik şiddet ve ev içi şiddet veya mağdurlara destek olma veya onları koruma konularında yetkinlikleri kabul edilmiş veya bu sözleşmenin kapsadığı alanlarda mesleki deneyimi olan kişiler arasından şeffaf usuller ile seçileceklerdir;
 - b) GREVIO'da aynı ülke vatandaşı iki üye bulunamaz;
 - c) Üyeler, temel hukuk sistemlerini temsil etmelidirler;
 - d) Kadınlara yönelik şiddet ve ev içi şiddet alanı ile ilgili kişileri ve kurumları temsil etmelidirler;
 - e) Üyeler kendi kişisel özellikleriyle katılacaklar, görevlerini yerine getirirken bağımsız ve tarafsız davranacaklar ve görevlerini etkili bir şekilde yerine getirmeye müsait olacaklardır.
- (5) GREVIO üyelerinin seçilme usulleri, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından, taraflara danışıldıktan ve tarafların oybirliğiyle onayı alındıktan sonra, bu sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren altı ay içinde belirlenecektir.
- (6) GREVIO kendi çalışma esaslarını kendisi belirleyecektir.
- (7) GREVIO üyeleri ve Madde 68'in 9. ve 14. fıkralarında belirtildiği şekilde ülke ziyareti yapacak diğer heyet üyeleri, bu sözleşmenin ekinde belirlenmiş olan ayrıcalıklardan ve dokunulmazlıklardan yararlanacaklardır.

Madde 67 – Taraflar Komitesi

- (1) Taraflar Komitesi, sözleşmeye taraf ülkelerin temsilcilerinden oluşacaktır.
- (2) Taraflar Komitesi, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri tarafından toplantıya çağırılacaktır. İlk toplantısını, bu sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren bir yıl içinde, GREVIO üyelerini seçmek üzere yapacaktır. Müteakip toplantılar, tarafların üçte birinin, Taraflar Komitesi Başkanı'nın veya Genel Sekreter'in talebi üzerine yapılacaktır.
- (3) Taraflar Komitesi kendi çalışma esaslarını kendisi belirleyecektir.

Madde 68 – Usuller

- (1) Taraflar, GREVIO'nun hazırladığı bir soru formunu esas alarak, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne, GREVIO tarafından değerlendirilmek üzere, bu sözleşmenin hükümlerinin uygulanabilmesini sağlayacak yasama tedbirleri ve diğer tedbirler hakkında bir rapor sunacaklardır.
- (2) GREVIO 1. fıkra uyarınca sunulan bu raporu, ilgili tarafın temsilcileriyle birlikte değerlendirecektir.
- (3) Daha sonraki değerlendirme faaliyetleri dönemler halinde yapılacak, bunların uzunluğuna da GREVIO karar verecektir. Her dönem başında GREVIO, değerlendirmeye esas alınacak spesifik maddeleri seçerek bir soru formu gönderecektir.
- (4) GREVIO bu izleme usulünü yürütmek için uygun araçları belirleyecektir. GREVIO her değerlendirme dönemi için, tarafların uygulamalarını değerlendirme prosedürüne esas oluşturacak bir soru formu kullanabilir. Bu soru formu bütün taraflara hitaben hazırlanacaktır. Taraflar bu ankete ve GREVIO'dan gelecek bütün bilgi taleplerine cevap vereceklerdir.
- (5) GREVIO, sözleşmenin uygulamasıyla ilgili bilgileri, insan haklarının korunmasıyla görevli ulusal kurumlar yoluyla olduğu kadar, sivil toplum örgütlerinden ve sivil toplumdan da edinebilir.
- (6) GREVIO, bu sözleşmenin ilgi alanına giren bölgesel ve uluslararası enstrümanlardan ve kuruluşlardan elde edilecek mevcut bilgilere gereken önemi verecektir.
- (7) Her değerlendirme dönemi için soru formu belirlerken GREVIO, bu sözleşmenin 11. maddesinde belirtildiği şekilde taraflarca toplanmış olan mevcut verileri ve araştırmaları dikkate alacaktır.
- (8) GREVIO, diğer uluslararası belgeler uyarınca oluşturulmuş kuruluşlardan olduğu kadar, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri'nden, Parlamenter Meclisi'nden ve Avrupa Konseyi'nin bu konuda özelleşmiş birimlerinden bu sözleşmenin uygulamaları hakkında bilgi edinebilir. Söz konusu kuruluşlara iletilen şikayetler ve bunların sonuçları GREVIO'ya bildirilecektir.
- (9) GREVIO, elde edilen bilgiler yetersiz ise veya 14. fıkra hükmedilen koşullarda, ulusal makamların iş birliği ve bağımsız ulusal uzmanların yardımıyla, ülke ziyaretleri düzenleyebilir. Bu ziyaretler sırasında GREVIO'ya belirli konularda uzmanlaşmış kişiler yardımcı olabilir.

- (10) GREVIO, değerlendirmeye esas alınan sözleşme hükümlerinin uygulamalarına ilişkin incelemelerinin yer alacağı bir rapor taslağı hazırlayacak; bu taslahta, tespit edilmiş sorunları söz konusu tarafın ne şekilde ele alması gerektiğine ilişkin önerilerine ve tavsiyelerine de yer verecektir. Bu rapor taslağı, hakkında değerlendirme yürütülen tarafa, yorumlarını almak üzere iletilecektir. Bu yorumlar, raporun kabulü sürecinde GREVIO tarafından dikkate alınacaktır.
- (11) Elde edilen bütün bilgileri ve tarafların yaptığı yorumları esas alarak, GREVIO, raporu ve bu sözleşme hükümlerini uygulayabilmek amacıyla taraf ülkenin aldığı tedbirlere ilişkin vardığı sonuçları, kabul edecektir. Bu rapor ve varılan sonuçlar, ilgili tarafa ve Taraflar Komitesi'ne gönderilecektir. GREVIO'nun raporu ve varılan sonuçlar, söz konusu tarafın olası yorumlarıyla birlikte, kabul edildikten sonra kamuya açıklanacaktır.
- (12) 1. ila 8. fıkralardaki usuller saklı kalmak üzere, Taraflar Komitesi rapora ve GREVIO'nun vardığı sonuçlara dayanarak, söz konusu tarafa yönelik şu tavsiyeleri benimseyebilir:
 - a) GREVIO'nun vardığı sonuçların uygulanması için alınması gereken tedbirlere ilişkin tavsiyeler; gerekirse bunların uygulaması hakkındaki bilgilerin sunulması için tarih,
 - b) Bu sözleşmenin layıkıyla uygulanabilmesi için, söz konusu taraf ile iş birliğini geliştirmeyi amaçlayan tavsiyeler belirlenebilir
- (13) GREVIO'ya, sözleşmenin geniş çapta veya defalarca ihlalinin önlenmesi veya sınırlanması amacıyla derhal müdahale gerektiren sorunların bulunduğunu gösteren güvenilir bilgiler ulaştığında, kadınlara yönelik ciddi, büyük çapta veya sürekli şiddet uygulanmasını önlemek için taraflarca alınan tedbirlere ilişkin özel bir raporun acilen sunulmasını talep edebilir.
- (14) GREVIO, söz konusu tarafın verdiği bilgileri ve kendisine ulaşan diğer güvenilir bilgileri göz önüne alarak, bir veya daha fazla üyesini, bir soruşturma yapıp, acilen GREVIO'ya rapor etmek üzere tayin edebilir. Gerektiğinde ve söz konusu tarafın rızası ile, bu soruşturma kapsamında söz konusu ülkeye bir ziyaret de yapılabilir.
- (15) 14. fıkra söz edilen soruşturmanın bulguları incelendikten sonra, GREVIO bu bulguları, kendi yorum ve tavsiyelerini ekleyerek söz konusu tarafa, durum gerektiriyorsa Taraflar Komitesi'ne ve Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'ne iletilecektir.

Madde 69 – Genel Tavsiyeler

GREVIO uygun düşün ve gereken her durumda, bu sözleşmenin uygulamasına ilişkin genel tavsiyeler belirleyebilir.

Madde 70 – İzlemede Parlamentonun Rolü

- (1) Ulusal parlamentolar, bu sözleşmenin uygulanması için alınan tedbirlerin izlenmesine katılmaya davet edilecektir.
- (2) Taraflar GREVIO raporlarını kendi ulusal parlamentolarına sunacaklardır.
- (3) Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi, bu sözleşmenin uygulamalarını düzenli aralıklarla değerlendirmeye davet edilecektir.

BÖLÜM IX**DİĞER ULUSLARARASI ENSTRÜMANLARLA İLİŞKİLER****Madde 71 – Diğer Uluslararası Enstrümanlarla İlişkiler**

- (1) Bu sözleşme, sözleşmeye taraf olan ülkelerin taraf olduğu veya taraf olacağı ve bu sözleşmenin ele aldığı konular hakkında hükümler içeren diğer uluslararası enstrümanlardan doğan yükümlülükleri etkilemeyecektir.
- (2) Bu sözleşmenin tarafları, sözleşmenin hükümlerini tamamlamak veya güçlendirmek veya bu hükümlerle ifadesini bulmuş prensiplerin uygulanmasını kolaylaştırmak amacıyla birbirleriyle, bu sözleşmenin ele aldığı konularda iki taraflı veya çok taraflı anlaşmalar yapabilirler.

BÖLÜM IX**SÖZLEŞMEDE YAPILACAK DEĞİŞİKLİKLER****Madde 72 – Değişiklikler**

- (1) Taraflardan herhangi birinin bu sözleşmede değişiklik yapmak üzere getireceği her teklif, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne iletilecek ve Genel Sekreter tarafından Avrupa Konseyi üye devletlerine, bütün imza sahiplerine, bütün taraflara, Avrupa Birliği'ne, 75. Maddenin hükümleri uyarınca bu sözleşmeyi imzalamaya davet edilen devletlere ve 76. maddenin hükümleri uyarınca bu sözleşmeyi kabul etmeye davet edilmiş bütün devletlere gönderilecektir.
- (2) Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, değişiklik teklifini değerlendirecek ve bu sözleşmenin Avrupa Konseyi üyesi olmayan tarafların görüşünü aldıktan sonra, Avrupa Konseyi Kuruluş Belgesi 20. maddenin d fıkrasında belirtildiği şekilde çoğunluk sağlayarak, değişikliği kabul edebilecektir.
- (3) Bakanlar Komitesi tarafından 2. fıkraya göre kabul edilen değişiklik metni, onaylanmak üzere taraflara gönderilecektir.
- (4) 2. fıkraya göre kabul edilen herhangi bir değişiklik, tüm tarafların onaylarını Genel Sekreter'e bildirdikleri tarihten itibaren bir aylık sürenin bitimini izleyen ayın birinci günü yürürlüğe girecektir.

BÖLÜM X**SON MADDELER****Madde 73 – Sözleşmenin Etkileri**

Bu sözleşmenin hükümleri, kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddeti önlemeye ve bunlarla mücadelede çalışan kimselere daha elverişli haklar tanıyan veya tanıyacak olan iç hukuk hükümlerinin ve halen yürürlükte olan veya yürürlüğe girme ihtimali bulunan bağlayıcı uluslararası enstrümanların hükümlerinin uygulanmasını engellemeyecektir.

Madde 74 – Uyuşmazlıkların Çözülmesi

- (1) Taraflar, bu sözleşmenin hükümlerinin uygulanması veya yorumlanmasında ortaya çıkabilecek herhangi bir uyuşmazlığı karşılıklı olarak görüşerek, uzlaşarak, bir hakeme başvurarak veya karşılıklı olarak anlaşarak belirleyecekleri herhangi bir barışçıl yoldan çözümlemenin yollarını arayacaklardır.
- (2) Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, anlaşmazlığa düşen tarafların, mutabık kalmaları halinde başvurabileceği çözüm yöntemleri oluşturabilir.

Madde 75 – İmzalama ve Yürürlüğe Girme

- (1) Bu sözleşme Avrupa Konseyi üye devletlerinin, hazırlanma sürecine katılmış üye olmayan devletlerin ve Avrupa Birliği'nin imzasına açılacaktır.
- (2) Bu sözleşme onaya veya kabule tabidir. Onay veya kabul belgeleri Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği'ne teslim edilecektir.
- (3) Avrupa Konseyi üye devletlerinden en az sekizi dahil olmak üzere, sözleşmeyi imzalayan 10 devletin, 2. fıkranın hükümleri uyarınca, sözleşmenin bağlayıcılığına rıza gösterdiklerini ifade etmelerinden itibaren üç aylık sürenin bitimini izleyen ayın birinci günü yürürlüğe girecektir.
- (4) 1. fıkrada söz edilen ve sözleşmenin bağlayıcılığına rıza gösterdiğini sonradan bildiren devletler veya Avrupa Birliği açısından sözleşme, onay veya kabul belgesinin teslim tarihinden itibaren üç aylık sürenin bitimini izleyen ayın birinci günü yürürlüğe girecektir.

Madde 76 – Sözleşmeye Katılım

- (1) Bu sözleşme yürürlüğe girdikten sonra, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, bu sözleşmenin taraflarına danışıp oybirliği ile onaylarını alarak, Avrupa Konseyi'ne üye olmayan ve sözleşmenin hazırlanmasında yer almamış bir devleti, Avrupa Konseyi Kuruluş Belgesi 20. maddesi d fıkrası uyarınca sağlanan çoğunluk kararı ve Bakanlar Komitesi'nde yer almaya yetkili tarafların temsilcilerinin oybirliği ile aldığı karara dayanarak, bu sözleşmeye katılmaya davet edebilecektir.

(2) Yeni katılan bir devlet açısından sözleşme, katılım belgesinin Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne teslim tarihinden itibaren üç aylık sürenin bitimini izleyen ayın birinci günü yürürlüğe girecektir.

Madde 77 – Bölgesel Uygulama

(1) Sözleşmeyi imzalarken veya onay, kabul veya katılım belgesini teslim ederken bir devlet veya Avrupa Birliği, bu sözleşmenin geçerli olacağı bölgeyi veya bölgeleri belirtebilir.

(2) Bir taraf, daha sonraki bir tarihte, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne bildirimde bulunup, bu sözleşmenin uygulama alanını, bu bildirimde belirteceği ve uluslararası ilişkilerinden sorumlu olduğu veya namına taahhütlere girmeye yetkili olduğu başka bölgeleri de kapsayacak şekilde genişletebilir. Böyle bir bölge açısından sözleşme, bildirim Genel Sekreter'e ulaştığı tarihten itibaren üç aylık sürenin bitimini izleyen ayın birinci günü yürürlüğe girecektir.

(3) Son iki fıkra gereğince yapılan herhangi bir bildirim, bu bildirimde belirtilen bölgeler açısından, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne yapılacak bir duyuru ile geri çekilebilir. Geri çekme, bu duyurunun Genel Sekreter'e ulaştığı tarihten itibaren üç aylık sürenin bitimini izleyen ayın birinci günü işlerlik kazanacaktır.

Madde 78 – Çekinceler

(1) 2. ve 3. fıkralarda belirtilen istisnalar hariç, bu sözleşmenin hiçbir hükmüne ilişkin çekince konamaz.

(2) Bir devlet veya Avrupa Birliği, sözleşmeyi imzaladığı esnada veya onay, kabul veya katılım belgesini teslim ederken, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne bildirimde bulunup aşağıdaki maddelerin hükümlerini uygulamama hakkını veya yalnızca spesifik durumlarda veya koşullarda uygulama hakkını saklı tuttuğunu beyan edebilir.

- Madde 30, 2. fıkra;
- Madde 44, 1.e, 3. ve 4. fıkra;
- Madde 55, hafif suçlara ilişkin Madde 35'e göre 1. fıkra;
- Madde 37, 38 ve 39'a göre Madde 58;
- Madde 59.

(3) Bir devlet veya Avrupa Birliği, sözleşmeyi imzaladığı esnada veya onay, kabul veya katılım belgesini teslim ederken, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne bildirimde bulunup Madde 33 ve 34'te belirtilen davranışlar için cezai yaptırımlar yerine cezai olmayan yaptırımlar uygulama hakkını saklı tuttuğunu beyan edebilir.

(4) Taraflardan herhangi biri, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne bildirimde bulunup, bir çekinceyi tamamen veya kısmen geri çekebilir. Bu bildirim, Genel Sekreter'e ulaştığı tarihten itibaren geçerli olacaktır.

Madde 79 – Çekincelerin Geçerliliği ve Gözden Geçirilmesi

(1) Madde 78, 2. ve 3. fıkralarda söz edilen çekinceler, bu sözleşmenin ilgili taraf açısından yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıllık bir süre için geçerli olacaktır. Ancak, bu çekinceler aynı süreler için yenilenebilir.

(2) Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği, çekincenin geçerlilik süresinin bitiminden on sekiz ay önce, ilgili tarafa bu sürenin biteceğine dair hatırlatma yapacaktır. Sürenin dolmasından en geç üç ay öncesine kadar ilgili taraf çekincesini sürdüreceğini, değiştireceğini veya geri çekeceğini Genel Sekreter'e bildirecektir. İlgili taraf bir bildirimde bulunmadığı takdirde, Genel Sekreterlik bu tarafa çekincesinin altı aylık bir süre için daha otomatik olarak geçerli sayılacağını bildirecektir. Bu sürenin bitiminden önce ilgili taraf çekincesini sürdüreceğine veya değiştireceğine dair bir niyet bildirmediği takdirde çekince geçerliliğini kaybedecektir.

(3) Taraflardan herhangi biri, 78. maddenin 2. ve 3. fıkralara uygun olarak çekince koyduğu takdirde, bu çekince yenilenmeden önce veya talep üzerine, çekincenin devam etmesinin gerekçeleri hakkında GREVIO'ya bir açıklama yapacaktır.

Madde 80 – Sözleşmenin Feshi

(1) Taraflardan herhangi biri, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne yapacağı bir bildirimle, herhangi bir zaman bu sözleşmeyi feshedebilir.

(2) Sözleşmenin feshi, konuya ilişkin bildirim Genel Sekreter'e ulaştırıldığı tarihten itibaren üç aylık sürenin bitimini izleyen ayın birinci gününde yürürlüğe girecektir.

Madde 81 – Bildirimler

Avrupa Konseyi Genel Sekreteri, Avrupa Konseyi üye devletlerine, sözleşmenin hazırlanmasında yer almış üye olmayan devletlere, bütün imza sahiplerine, bütün taraflara, Avrupa Birliği'ne ve bu sözleşmeye katılmak üzere davet edilmiş olan bütün devletlere şu konuları bildirecektir:

- a) Atılan her imza;
- b) Ulaştırılan her tasdik, kabul, onay veya katılım belgesi;
- c) Bu sözleşmenin 75 ve 76. maddeleri uyarınca yürürlüğe girdiği her tarih;
- d) Madde 72'ye göre kabul edilen her değişiklik ve bu değişikliklerin yürürlüğe girdiği tarihler;
- e) Madde 78 uyarınca konulan her çekince ve geri çekilen her çekince;
- f) Madde 80 uyarınca yapılan her fesih bildirim;
- g) bu sözleşmeyi ilgilendiren diğer bütün işlemler, bildirimler veya haberleşmeler.

Bu belgeyi teyiden, usule uygun olarak yetkili kılınan aşağıdaki imza sahipleri, bu sözleşmeyi imzalamışlardır.

İstanbul'da, 2011 yılı Mayıs Ayı'nın 11. günü, İngilizce ve Fransızca olarak, her iki dildeki metin de aynı derecede geçerli olmak üzere, tek nüsha halinde hazırlanan bu belge, Avrupa Konseyi arşivinde saklanacaktır. Avrupa Konseyi Genel Sekreteri bu belgenin onaylı kopyalarını Avrupa Konseyi'ne üye her devlete, bu sözleşmenin hazırlanma sürecine katılmış üye olmayan devletlere, Avrupa Birliği'ne ve bu sözleşmeye katılmak üzere davet edilmiş bütün devletlere gönderecektir.

EK

İMTİYAZLAR VE MUAFİYETLER (MADDE 66)

- (1) Bu ek, sözleşmede Madde 66'da sözü edilen GREVIO üyeleri ve ülke ziyaret heyetlerinin diğer üyeleri için uygulanacaktır. "Ülke ziyaret heyetlerinin diğer üyeleri" terimi, bu ek çerçevesinde, sözleşmede Madde 68, 9. fıkrada sözü edilen bağımsız ulusal bilirkişileri ve uzmanları, Avrupa Konseyi çalışanlarını ve ülke ziyareti sırasında GREVIO'ya eşlik etmek üzere Avrupa Konseyi tarafından görevlendirilmiş tercümanları kapsayacaktır.
- (2) GREVIO üyeleri ve ülke ziyaret heyetlerinin diğer üyeleri, ziyaretin hazırlanması ve yürütülmesine ilişkin görevlerini yerine getirirken ve ilaveten bu görevlerinin bir parçası olarak seyahat ederken, bazı imtiyazlar ve muafiyetlerden yararlanırlar:
 - a) Kişisel tutuklanma veya gözaltından ve kişisel eşyalarına el konulmasından muafiyet, resmi yetkileri dahilinde konuştukları veya yazdıklarının ve tüm eylemlerinin her türlü yasal işlemde muafiyeti;
 - b) İkamet ettikleri ülkeden çıkarken ve ülkelerine dönerken ve görev yaptıkları ülkeye giriş ve çıkışta, dolaşım özgürlüğüne uygulanabilecek kısıtlamalardan muafiyet; görevlerini yerine getirme sürecinde ziyaret ettikleri veya transit geçtikleri ülkelerde yabancı olarak kaydedilmekten muafiyet.
- (3) Görevlerini yapmak üzere gerçekleşen ziyaret sırasında GREVIO üyeleri ve ülke ziyaret heyetlerinin diğer üyeleri gümrük ve döviz kontrollerinde, geçici resmi görev yapan yabancı hükümet temsilcilerine sağlanan kolaylıklar ve hizmetlerden yararlanacaklardır.
- (4) GREVIO üyeleri ve ülke ziyaret heyetlerinin diğer üyelerinin, sözleşmenin uygulanması hakkında yürüttükleri değerlendirme çalışmalarına ilişkin belgelerin, GREVIO'nun faaliyetleriyle ilgili olduğu sürece dokunulmazlığı vardır. GREVIO'nun resmi yazışmalarında veya GREVIO üyelerinin ve ülke ziyaret heyetlerinin diğer üyelerinin resmi haberleşmelerinde kesinti ve sansür uygulanamaz.
- (5) GREVIO üyelerine ve ülke ziyaret heyetlerinin diğer üyelerine, tam bir konuşma özgürlüğü ve görevlerini yerine getirdikleri süre içinde tam bir bağımsızlık temin etmek amacıyla, söz konusu kişilerin bu görevleri sona ermiş olsa bile, görevlerinin yerine getirilmesi sırasındaki sözlü veya yazılı ifadeleri ve her türlü eylemleri, yasal işlemlerden muaf tutulmaya devam edilecektir.
- (6) İmtiyazlar ve muafiyetler, bu ekin 1. fıkrasında belirtilen kişiler için, şahsi yarar sağlamak amacıyla değil, GREVIO'nun çıkarları için, çalışırken bağımsız hareket edebilmelerini sağlamak üzere tanınmıştır. Bu ekin 1. fıkrasında sözü edilen kişilerin muafiyetlerinin kaldırılması Avrupa Konseyi Genel Sekreteri tarafından, muafiyetin adaletin işlenmesine engel olduğunu düşündüğü durumlarda ve GREVIO'nun çıkarlarına zarar vermeksizin kaldırılabilceği durumlarda gerçekleşir.

#İstanbulSözleşmesiYaşatır

ULUSLARARASI
AF ÖRGÜTÜ

